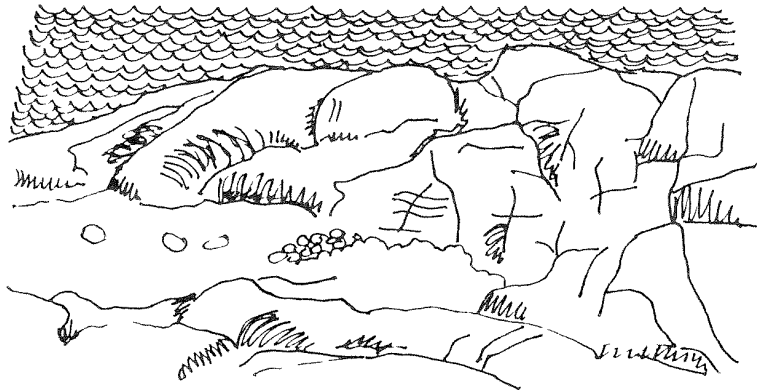

Skötselplan för

Stångehuvud
naturreservat

Lysekils kommun

Göteborgs och Bohus län

1985

Av landskapsarkitekten Erik Hellström

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord

ALLMÄN BESKRIVNING

- 1 Administrativa data
- 2 Grund för beslut samt föreskrifter
- 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 3.3 Markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Anordningar för friluftslivet
 - 3.6 Slitage och störningskänslighet

II PLANDEL

- 4 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 4.1 Övergripande mål
 - 4.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 4.2.1 Behandling av hållmarkerna
 - 4.2.2 Behandling av sprickdalar
 - 4.2.3 Behandling av Hästeviksdalen
 - 4.2.4 Behandling av övriga buskytor
 - 4.2.5 Behandling av våtmarksområden och vattenytor
- 5 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 5.2 Övergripande mål
 - 5.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 5.2.1 Friluftsanordningar
 - 5.2.2 Renhållning
 - 5.2.3 Information
 - 5.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns
- 6 Tillsyn
- 7 Dokumentation av utförda åtgärder
- 8 Revidering av skötselplan

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har utarbetats av landskapsarkitekt Erik Hellström, Vänersborg, på uppdrag av Lysekils parkförvaltning och Kungl. Vetenskapsakademien.

Skötselplanen har upprättats i samråd med länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Som underlag för planen ligger en inventering utförd under sommaren 1984 samt Bengt Molanders uppsats i Vikarvets årsbok 72-73: "Stångehuvud och dess flora".

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform:	Naturresevat
Objektnummer:	11.1211-4087-80, 11.1211-2266-82
Beslutsdatum:	1982.03.22 samt 1983.03.28
Kommun:	Lysekil
Registerområde:	Lysekils socken
Läge:	Naturresevatet är beläget ca 1 km väster om Lysekils centrum. Topografiska kartbladet 8 A Lysekil SO. Ekonomiska kartbladet 8038. Naturresevatets läge redovisas på karta, som biläggs.
Area:	Ca 47 ha. Därav landarea: Ca 23 ha och övrig area ca 6 ha.
Fastighet- och markägare:	Fastigheter enligt sakägarförteckning (förvaras på länsstyrelsen)
Naturvårdsförvaltare:	Lysekils kommun och Kungliga Vetenskapsakademien.

2 GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

Området är avsatt som naturresevat genom länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län beslut 1982.03.22 samt 1983.03.28 med de föreskrifter som redovisas nedan under punkterna A - C.

Grunden för beslutet

Stångehuvudområdet, som inrymmer betydande landskapliga och sociala värden, är beläget på spetsen av Stångenäset i omedelbar anslutning till centralbebyggelsen i kommunen. Klippformationerna är representativa för berggrundens utformning inom det bohuslänska granitområdet, inom vilket Stångehuvud utgör den sydligaste utlöparen på fastlandet. Rundhällar med vackert slipade former och rikligt med isräfflor karaktäriserar berggrunden inom området, Särskilt väl framgår berggrundens form i de exponerade delarna, där hällarna saknar vegetation och granitens röda grundton ger området mycket av dess prägel.

Området är lättillgängligt, utnyttjas som strövområde och utgör en turistisk attraktion.

Syftet med resevatbildningen är att bevara Stångehuvudområdet som ett oexploaterat strandområde, representativt för det bohuslänska granitområdet och med anseuiga värden från friluftss- och landskapsbildssynpunkt.

Föreskrifter

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över fastighet

Det är förbjudet att

- 1 uppföra byggnad
- 2 bedriva täktverksamhet
- 3 uppföra ny brygga eller båthamn
- 4 spränga, schakta, muddra, tippa, fylla
- 5 borra i fast berg, isätta dubb eller på annat sätt göra åverkan på bergytor; förbudet gäller ej för åtgärder som innebär underhåll av befintliga anläggningar
- 6 uppsätta stängsel
- 7 anordna upplag med undantag för båtar och båtredskap inom hamnen vid Munkevik, området markerat med H på bilagda kartor
- 8 uppsätta mast
- 9 framföra motorfordon. Förbudet gäller dock ej lastfordon i trafik för Lysekils kommuns hamnförvaltning, fritidsnämnd och renhållningsverk eller för kranbil under tiden 1 september - 1 juni efter skriftligt medgivande av förvaltaren Lysekils kommun. Förbudet gäller ej heller militär trafik

8 Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten

Det är förbjudet att

- 1 framföra motorfordon vartill räknas också moped
- 2 tälta eller ställa upp husvagn
- 3 medföra ej kopplad hund
- 4 göra upp eld på annat än av förvaltaren anvisade platser.
- 5 plocka eller gräva upp växter.
- 6 göra åverkan på stenytor samt omlagra eller bortföra sten.

C Den del av reservatet, som ägs av Kungl. Vetenskapsakademien, förvaltas av akademien och övriga markområden av Lysekils kommun. Förvaltarna samråder sinsemellan om åtgärder. Skötselplan skall upprättas och underställas Statens Naturvårdsverk för godkännande och länsstyrelsen för fastställelse.

Reservatet skall utmärkas med skyltar enligt Statens Naturvårdsverks anvisningar.

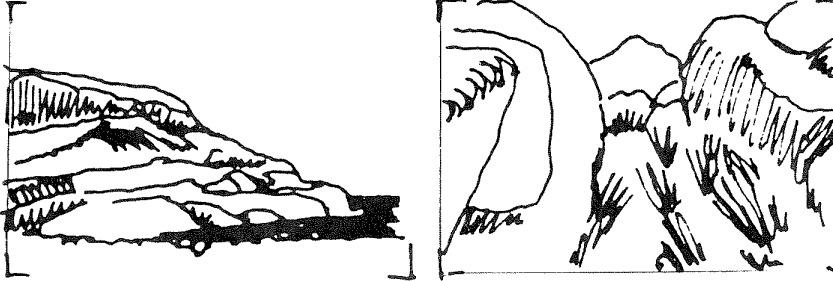
3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Topografi och geologi

Stångehuvudområdet utgör den sydligaste utlöparen av det bohuslänska granitområdet. Graniten har en röd grundton.

Landskapet är kuperat med markerade sprickdalar bl a Munkeviks mule.

En oregelbunden dalgång som mynnar i Hästeviken, Hästeviksdalen, är ett annat väl markerat inslag i landskapet. Topografiskt erbjuder området besökaren på överraskningar med tvära nivåskillnader, Berg och stenhällarnas mjuka former uppvisar många sprickor, urgröpningar och vattensamlingar.

Stångehuvudområdets topografi framgår även av bilagd ritning, topografi och tillgänglighet (bilaga 1).

Vegetation

Området domineras ytmässigt av hållmarker och berg. Vid en första anblick får man intryck av ett kargt landskap, men flerstädes förekommer en rik vegetation.

Vindarna, tillgången på växtsubstrat och lägivande landskapsformer är utslagsgivande på vegetationens artsammansättning, täthet och höjd. På utsatta ställen visar växterna sin stora förmåga till överlevnad och anpassning.

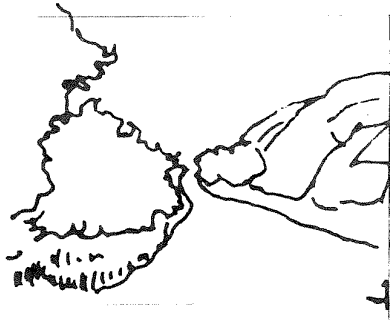
Trots den långa kustlinje som Stångehuvudområdet har finns egentligen ingen strandvegetation. Ett undantag utgör blockstensstranden vid Kramkistesund. Strandråg återfinns här och vresros, Övriga stränder inom området domineras av klippstränder och utfyllnadsstränder med sparsam vegetation.

På stranden norr om Kvarnviken växer den mindre vanliga strandkålen. Vattensamlingar, kärr och våtmarksområden är talrika.

Stora och lilla Kvarnmyren utgör det största våtmarksområdet och bladvassen täcker hela vattenytan. Strandvegetation utgörs av buskvegetation som består av sälgarter, björk, ek, asp, nypon och vildkaprifol. Blåbär och ljung dominerar fältskiktet. I ett skyddat läge sydsydost om Stora Kvarnmyren finns en välutbildad ek.

Vattensamlingarna väster om Dona är dammar som bl a hyser vit näckros. Fältskiktet domineras av ljung, kråkbär, ängsull, och starrarter. Vattensamlingarna söder om fyren är magra områden. Sammanhängande vegetation med ett utbildat träd- busk- och fältskikt

förekommer i sprickdalen Munkeviks mule, Storklyftan, en mindre sprickdal nordnordost Munkeviks mule, Nåsöгат och området söder om Gullmarsvallen.

Andra sammanhängande vegetationsytor är Håsteviksdalen och området norr om Stora Kvarnmyren.

Asp, björk, ek, sälg, oxel, alm, tall, lönn, rönn förekommer som trädskikt. Nypon, björnbär, sälgarter, bergtall, slån, vildkaprifol, hallon och ovannämnda träd utgör buskskiktet, Fältskiktet domineras av ljung, kråkbär, gullris, glim, renfana, gullkämpar, myrört, daggekåpa och ormbunkar. Vid Munkeviks mule tillkommer dessutom nässlor, rallarros, älggräs och videört. I Håsteviksdalen finns snårvinda. Hållmarksvegetationen utgörs sparsamt av lavar, ris och ljung.

En översiktlig vegetationsinventering utförd under sommaren 1984 redovisas som bilaga 2. Bengt Molanders välskrivna uppsats, "Stångehuvud och dess flora" - Vikarvets Årsbok 72-73, har varit till stor hjälp.

Landskapsbild

Trots avsaknaden av högre vegetation har landskapet förmågan, med hjälp av topografin, att dela in landskapet i rumsliga sekvenser, Detta tillsammans med hållarnas former och närheten till havet bidrar till ett mycket högt bildmässigt värde.

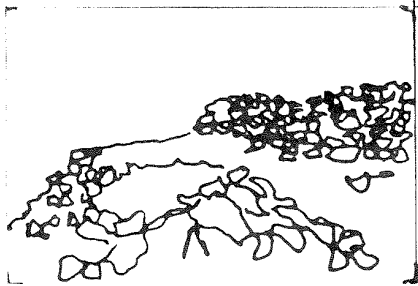
Den nya bebyggelsen vid Dona och dess något okänsligt bearbetade zoner mot reservatet döljs hjälpligt med hjälp av de omkringliggande ytformationerna.

Vackert utförda anordningar som trappor, stensatta gångstigar och den massiva stenmuren vid Gullmarsvallen är tilltalande element i landskapet.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Landskapet har brukats, Resterna från svunna tiders stenindustri gör sig påminda i landskapet. Galleberg är därvidlag mest ”exploaterat”.

Den vegetation som vi i dag återfinner i ex. Munkeviks mule är ett direkt resultat av idogt arbete att åstadkomma parker för Lysekil. Dessutom har mycken möda lagts ned för att åstadkomma bekväma och tilltalande stigar i området. Det visar inte minst alla anlagda trappor och stigar. Allt detta visar på ett tidigt engagemang som förevarit dagens reservatbildning,

3.3 Markanvändning

Stångehuvud är ett livligt frekventerat område. Det är ett välbeläget rekreationsområde för bad, solbadning och fritidsfiske. Vid områdets huvudentré; ligger Gullmarsvallen där fotboll och friidrott utövas.

Pinneviksbaden är ett välkänt badställe. Två hamnanläggningar, Stångholmesund och Stora Munkeviken bidrar tidvis till en hård genomströmning i reservatet.

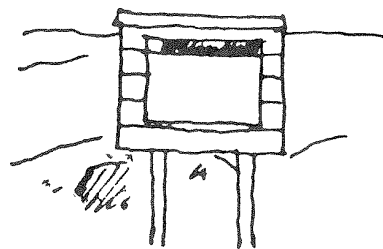
3.4 Tillgänglighet

Området är lätt tillgängligt både med båt, bil och till fots. Från Lysekils centrum är det mindre än 1000 meter till reservatet. Parkeringsplatser finns vid Rinkenäs och Gullmarsvallen. Bryggor och kajplatser är belägna vid Stångholmesund och Stora Munkeviken.

3.5 Anordningar för friluftslivet

Det är väl sörjt för att underlätta vistelsen i naturreservatet. Följande anordningar är iordningställda:

Parkeringsplatser
Informationsskyltar
Sopmajor
Toalett
Badtrappor
Trappor och stigmärkning
Bänkar
Eldplatser

Anordningar för friluftslivet redovisas även på inventeringskarta, rekreation och fritid, bil. 2.

3.6 Slitage och störningskänslighet

Området har inte bedömts vara känsligt för slitage och störningar och tål sannolikt ett större antal besökare än hittills. Dock bör uppmärksamhet riktas mot stigar och leder där markslitage kan bli stort.

II PLANDEL

4 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

4.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet, se avsnitt 2, grunden för beslutet på sidan 1.

4.2 Generella riktlinjer och åtgärder

4.2.1 Behandling av hållmarkerna

Mål

Hållmarkshed.

Riktlinjer och åtgärder

Fri utveckling.

4.2.2 Behandling av sprickdalar

Tre skötselområden som redovisas i denna beskrivning och på skötselplanekarta.

Skötselområde 1

Beskrivning

Storklyftan, sprickdalen norr om Munkeviks mule och Nålsögat. Sammanhängande smala vegetationsytor som innehåller träd- busk- och fältskikt. Vegetationen är väl skyddad med branta bergväggar.

Mål

Djupt nedsänkta lövlundar.

Riktlinjer och åtgärder

Sälghalter hålls efter.

Skötselområde 2

Beskrivning

Lövlund sydväst om Gullmarsvallen. Gran, lönn, alm, björk, asp, rönn, nypon och syren ger området parkkaraktär. Skötselområdet genomkorsas av grusad brukningsväg.

Mål:

Park.

Riktlinjer och åtgärder

Underhållsåtgärder: kontinuerlig gräsklippning.

Skötselområde 3

Beskrivning

Munkeviks mule. Områdets största sprickdal där oxel, säl, asp och björk dominerar trädskiktet. Buskskiktet domineras av nypon och sälarter. Området är starkt kulturpåverkat. Det visar bl a förekomsten av nässlor och rallarros. Utblick mot havsytan förhindras genom igenväxning.

Mål

Förstärka intrycket av sprickdal och återskapa den visuella kontakten med havsytan.

Riktlinjer och åtgärder

Iståndsättningsåtgärder: röjning av sälarter på ömse sidor brukningsvägen. Röjningen utföres inte i rak linje utan befintliga in- och utbuktningar tillvaratas. Oxel sparas. I dalens nordliga del avverkas säl och asp.

Underhållsåtgärder: de fältskiktsytor, gräs och örter, som dels är befintliga och de tillkommande efter iståndsättningsåtgärderna slås, helst med lie, 2 ggr/år. Den första slåturen utföres efter midsommar. Nässlor slås eller trampas före blomning.

4.2.3 Behandling av Hästeviksdalen

Skötselområde 4

Beskrivning

Hästevik, som inte är en sprickdal, är en oregelbunden dalgång. I nordnordost är den höglänt. Här återfinns den i norr anlagda parkeringen för reservatet. Dessutom återfinns rester, påtagliga rester, från byggandet av bostadsområdet Dona. Det är tvära obehandlade tippytor. Hästeviksdalen sänker sig i hela sin bredd långsamt till havsnivån och ligger väl skyddad för havsvindar. Vegetationen domineras av örter och gräs i nordnordost, men som helhet karaktäriseras dalen av buskvegetation. Trädskiktet består av en tall i dalens nedre del.

Mål

I dess östliga del underlätta buskvegetationen. Björnbär och nypon gynnas. Gullris, gråbo och renfana får gärna få en hjälpetablering i rasbranten (dalens nordliga del).

Riktlinjer och åtgärder

I dalens sydliga del utföres inga åtgärder. I dess nordliga del och i rasbranten mot bostadsområdet Dona, kan eventuellt årligen skördematerial i form av gräs och örter utläggas.

4.2.4 Behandling av övriga buskytor

Skötselområde 5

Beskrivning

Avser området öster och norr om Norra Kvarnmyren. Slån, säl, nypon, björnbär och vildkarpifol dominerar området. Alm, ek, oxel i buskform förekommer sparsamt.

Mål

Vindpinad buskvegetation.

Riktlinjer och åtgärder

Sälarter hålls efter.

5 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

5.1 Övergripande mål

Ett av de viktigaste ändamålen med naturreservatet är att säkerställa ett lättillgängligt och attraktivt strövområde. Det ställer stora krav på information och anordningar för att så långt möjligt förhindra en allmän förslitning.

5.2 Riktlinjer och åtgärder

5.2.1 Friluftsanordningar

Stigar och brukningsvägar

Beskrivning

Stigarna är i många fall anlagda. Trappor och ledstänger finns i relativt stor omfattning. Stigarna är väl markerade på hållmarkerna med vit färgmarkering. Två brukningsvägar återfinns. En är asfalterad och leder till båthamnen vid Stångholmesund. Den andra är grusad och genomkorsar Munkeviks mule.

Riktlinjer och åtgärder

Årligen utföres översyn och komplettering av stigmarkering. Trappor och ledstänger skall ses över. Brukningsvägarna får inte förslummas. Rójningar kan bli nödvändiga.

Badtrappor

Beskrivning

Trappor fastsatta i berg.

Riktlinjer och åtgärder

Badtrapporna åtgärdas vid behov.

Sanitära anordningar

Beskrivning

Sanitära anordningar finns, se inventeringskarta rekreation och fritid.

Riktlinjer och åtgärder

Befintliga anordningar är vällokaliserade och väldimensionerade, Ytterligare en sopmaja kan eventuellt placeras vid informationstavlan intill hamnområdet Stora Munkeviken.

Eldstäder

Beskrivning

Eldstäder finns anvisade enligt karta.

Riktlinjer och åtgärder

Eldning på hällmark skall ej tillåtas.

5.2.2 Renhållning

Sopor omhändertas och städning utföres av naturvårdsförvaltaren.

5.2.3 Information

Informationsskyltar finns uppsatta på sex platser genom naturvårdsförvaltarens försorg enligt karta.

Folder kan eventuellt framställas och finnas tillgängligt för allmänheten. Tillsynsmannen, naturvårdsförvaltaren, skall i möjligaste mån bistå allmänheten med information om naturreservatet.

5.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 0315 22).

6 TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren.

7 DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange skötselområde

- utförd åtgärd inom skötselområde
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnader för naturvårdsförvaltningen
- intäkter av naturvårdsförvaltningen

- eventuell notering om åtgärdernas effekt

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

Bilagd blankett “DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER” skall användas för denna dokumentation, (bilaga 5).

8 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall däremot ses över vart tionde år eller i övrigt när berörda parter anser det påkallat.

